

2024 m. pirmojo pusmečio eksporto rezultatai

2024-08-27

Inovacijų agentūros ekspertų atliktos analizės duomenys rodo, kad Lietuvos aukštųjų technologijų eksporto vertė per metus išaugo net 12 proc. Viso lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė siekė 12,1 mlrd. Eurų, per metus atitinkamu laikotarpiu eksporto vertė sumenko visose prekių eksporto kategorijose: lietuviškos kilmės prekių (-1,2 proc.) ir reeksporto (-19 proc.).

2024 m. pirmą pusmetį Lietuva eksportavo prekių iš viso už 18,6 mlrd. eurų (pirmą ketvirtį – už 9,2 mlrd. eurų, antrą – 9,4 mlrd. eurų). Šio pusmečio bendro prekių eksporto rezultatai yra menkesni (-8,2 proc.), palyginti su 2023 m. pirmu pusmečiu. Per metus atitinkamu laikotarpiu eksporto vertė sumenko visose prekių eksporto kategorijose: lietuviškos kilmės prekių (-1,2 proc.) ir reeksporto (-19 proc.). Įvestų tarptautinių sankcijų kontekste susitraukęs reeksportas iš esmės ir lėmė bendro prekių eksporto rezultatų sumažėjimą. Tuo metu Lietuvoje pagamintų prekių eksporto rezultatai išliko panašūs kaip 2023 m. atitinkamu laikotarpiu.

Iš lietuviškos kilmės prekių eksporto išskiriant aukštųjų technologijų sektorių, matyti priešingos tendencijos. Jeigu 2024 m. pirmą pusmetį lietuviškos kilmės prekių eksporto rezultatai smuktelėjo (-1,2 proc.), tai aukštos pridėtinės vertės sektoriuje – augantys eksporto rezultatai (+12 proc.), palyginti su 2023 m. atitinkamu laikotarpiu. Lietuvos aukštųjų technologijų sektoriaus eksporto rezultatai demonstruoja sektoriaus konkurencingumą.

Didžiausią vertę bendroje prekių eksporto struktūroje sudaro Lietuvoje pagamintos prekės – 2024 m. pirmą pusmetį šių prekių eksportuota už 12,1 mlrd. eurų. Daugiausiai eksportuota energetinių produktų (21 proc.), baldų (11 proc.), plastikų ir jų gaminių (7,1 proc.). Detaliau analizuojant lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto dinamiką pagal atskirus ūkio sektorius, matyti, kad 2024 m. pirmą pusmetį labiausiai paaugo chemijos pramonės gaminių eksportas (+4,6 proc.), palyginti su 2023 m. tuo pačiu laikotarpiu, o didžiausią neigiamą įtaką Lietuvoje pagamintų prekių (be energetinių produktų) eksporto rezultatams darė susitraukęs žemės ūkio produktų (-20 proc.) ir baldų pramonės (-7,8 proc.) gaminių eksportas.

Vertinant lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto rezultatų dinamiką per eksporto kiekių ir kainų prizmę, matyti, kad šių metų pirmą ketvirtį eksporto vertės mažėjimą iš esmės lėmė sumažėjusi eksportuojamų prekių kaina (susitraukė vidutiniškai 4,7 proc., palyginti su 2023 m. atitinkamu laikotarpiu), o antrą ketvirtį – šiek tiek (apie -2,2 proc.) sumažėję eksporto kiekiai (tuo metu eksporto kainos išliko panašios, kaip ir 2023 m. atitinkamu laikotarpiu). Vis dėlto kai kurie sektoriai ir toliau sparčiai augino kainas. Labiausiai eksporto kainos paaugo pagrindinių vaistų pramonės gaminių ir farmacinių preparatų gamybos sektoriuje, kur šių metų tiek pirmą, tiek antrą ketvirčiais eksporto kainos paaugo daugiau nei 11 proc., palyginti su 2023 m. atitinkamais laikotarpiais.

Lietuviškos kilmės prekių eksportui pagrindinė eksporto rinka – Europos Sąjunga (toliau – ES). 2024 m. pirmą pusmetį į šį regioną buvo nukreipta 68 proc. Lietuvoje pagamintų prekių eksporto vertės. Pagal atskiras šalis, pagrindinės eksporto rinkos Lietuvoje pagamintoms prekėms buvo Lenkija (10 proc.) ir Vokietija (9,4 proc.). Tarp ne ES šalių, kitos svarbiausios eksporto rinkos buvo JAV (6,2 proc.) ir Jungtinė Karalystė (4,6 proc.). Palyginti su 2023 m. pirmu pusmečiu, labiausiai išaugo eksportas į Estiją (+24 proc.), o labiausiai sumenko – į JAV (-15 proc.). Abiem atvejais eksporto kaitą iš esmės lėmė energetinių produktų eksporto dinamika.

Besitęsiančio Rusijos karo Ukrainoje kontekste, lietuviškos kilmės prekių eksportas į šalis agresores - Rusiją ir Baltarusiją – toliau menko. Šių metų pirmą pusmetį lietuviškos kilmės prekių eksportas į Rusiją sumenko 53 proc., į Baltarusiją – 72 proc., palyginti su 2023 m. pirmu pusmečiu. Tuo metu lietuviškų gaminių eksportas į Ukrainą ūgtelėjo 13 proc., ši rinka yra tarp dešimties svarbiausių Lietuvos eksporto partnerių.

Kalbant apie reeksportą, sugriežtinto sankcionuojamų prekių reeksporto kontekste, šių metų pirmą pusmetį prekių reeksporto rezultatai sumenko sparčiai (-19 proc.), palyginti su atitinkamu 2023 m. laikotarpiu. Daugiausiai prekių reeksportuota į Latviją (17 proc.), Lenkiją (9,8 proc.), Baltarusiją (9,6 proc.) ir Rusiją (9,2 proc.). Per metus daugiausiai reeksportas mažėjo būtent į šalis agresores: Rusiją (-46 proc.) ir Baltarusiją (-30 proc.). Taip pat matomas ženklus reeksporto vertės mažėjimas į kai kurias Vidurio Azijos šalis, kurios buvo siejamos su

sankcionuotų prekių patekimu į Rusijos rinką: į Kazachstaną (-64 proc.), Kirgiziją (-62 proc.), Uzbekistaną (-49 proc.), Turkiją (-51 proc.), Armėniją (-76 proc.) bei Tadžikistaną (-79 proc.).

Išsamesnius šių metų Lietuvos eksporto raidos scenarijus Inovacijų agentūra taip pat pateiks rugpjūčio mėnesio pabaigoje.